

1 Welke termijnen worden gehanteerd in het burgerlijk procesrecht?

Er zijn drie categorieën procestermijnen, d.w.z. de tijd waarbinnen een bepaalde procedurele stap moet worden genomen: a) verplichte termijnen (*perentorio*): niet-inachtneming leidt tot ongeldigheid van de stap; b) termijnen van orde (*ordinatorio*): niet-inachtneming leidt niet tot ongeldigheid of nietigheid; en c) minimumtermijnen (*dilatatorio*): niet-inachtneming leidt tot ongeldigverklaring van de stap indien deze vóór de bewuste datum is genomen (wetboek van burgerlijke rechtsvordering, artikelen 152 t/m 155, zie de bijlage waarnaar verderop wordt verwezen).

2 Lijst van feestdagen die worden aangemerkt als niet-werkdag zoals voorgeschreven in Verordening (EEG, Euratom) nr. 1182/71 van 3 juni 1971.

De volgende dagen worden beschouwd als niet-werkdagen: alle zondagen, 1 januari, 6 januari, 25 april, paasmaandag, 1 mei, 2 juni, 15 augustus, 1 november, 8 december, en 25 en 26 december.

3 Welke algemene regels gelden er voor de termijnen in de verschillende civiele procedures?

Bij het bepalen van procestermijnen wordt de aanvangsdag (*dies a quo*) niet meegeteld. Indien de laatste dag (*dies ad quem*) een niet-werkdag is, wordt de termijn automatisch verlengd tot de volgende werkdag. Indien de wet een termijn in hele dagen (*giorni liberi*) bepaalt, dienen zowel de aanvangsdag als de einddag buiten de berekening te worden gelaten.

Indien de wet niet uitdrukkelijk een verplichte termijn oplegt, wordt de termijn als termijn van orde beschouwd.

Voor de berekening van termijnen die in maanden of jaren worden uitgedrukt, wordt de gewone kalender gebruikt. De termijn loopt dus af op het laatste moment van de dag van de maand die overeenkomt met de oorspronkelijke dag van de maand, of in het geval van een termijn uitgedrukt in jaren, op het laatste moment van de dag van de maand en het daaropvolgende jaar dat overeenkomt met de oorspronkelijke dag van de maand en het jaar, waarbij het niet relevant is dat er maanden zijn met 31 of 28 dagen of dat de berekening de maand februari in een schrikkeljaar omvat.

Verplichte termijnen kunnen niet worden verlengd.

Krachtens de bij Wetsbesluit nr. 132/2014 uitgevoerde hervorming worden procestermijnen in zaken van de gewone en bestuursrechtbanken (met uitzondering van arbeidszaken) tijdens de jaarlijkse zomersluiting van 1 tot en met 31 augustus (voorheen 15 september) automatisch opgeschort, en beginnen deze (opnieuw) te lopen na deze opschortingsperiode.

4 Indien een handeling of formaliteit binnen een bepaalde termijn moet worden verricht, wat is dan het moment van aanvang?

Indien de aanvangsdatum niet door de rechter wordt gespecificeerd, begint de termijn normaliter te lopen vanaf het moment dat de partij daadwerkelijk of juridisch op de hoogte is van de verplichting (bijvoorbeeld: de termijn voor het instellen van hoger beroep, begint op het tijdstip van de kennisgeving van de beslissing of, bij gebreke daarvan, de bekendmaking ervan).

5 Is het moment waarop een termijn begint te lopen afhankelijk van de manier waarop het document wordt bezorgd of betekend (betekening door een deurwaarder of per post)?

Dit gebeurt in de volgende twee gevallen:

a) Met betrekking tot termijnen die beginnen te lopen vanaf de datum van betekening of kennisgeving van een document (zoals bijvoorbeeld de beroepstermijn tegen de uitspraak):

Voor de korte termijn die is bepaald in artikel 325 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering (30 dagen voor het eerste beroep, 60 dagen voor een beroep met betrekking tot een rechtsvraag aan het hof van cassatie) telt het moment van ontvangst van het afschrift van het vonnis door de geadresseerde. Het moment waarop een termijn begint te lopen kan dus inderdaad afhankelijk zijn van de manier van bezorging, aangezien postbezorging meer tijd kan kosten dan betekening door een gerechtsdeurwaarder.

b) Het constitutioneel hof heeft met betrekking tot betekening per post (uitspraken nr. 477 van 2002 en nr. 28 van 2004) bevestigd dat de betekening van een gerechtelijk document wordt verondersteld te zijn voltooid op het moment waarop het document aan de gerechtsdeurwaarder wordt overhandigd, dit ongeacht de daaropvolgende wijze van betekening (per post of in persoon door de gerechtsdeurwaarder), terwijl ten aanzien van de geadresseerde de betekeningprocedure wordt voltooid op de datum waarop hij of zij het document ontvangt. Het moment waarop de partij die het stuk wenst te laten betekenen, kan stellen dat de betekening is voltooid, wordt hier onderscheiden van het moment waarop de betekening van het stuk met betrekking tot de geadresseerde als voltooid kan worden beschouwd.

Dit uitgangspunt is reeds aanvaard in Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad. Het beginsel betreft uitsluitend de tijdigheid van de betekening van het document, in die zin dat de wettelijke termijn door de betekende partij wordt verondersteld in acht te zijn genomen, indien het te betekenen document vóór het verstrijken van de termijn aan de gerechtsdeurwaarder wordt overhandigd. Het heeft geen gevolg voor de andere termijnen, hetgeen het moment is van de kennisgeving of overhandiging van het document aan de geadresseerde, de publicatie van een gerechtelijke uitspraak of een van de andere gebeurtenissen die hierboven uitgebreid zijn behandeld.

6 Als de termijn ingaat vanaf een gebeurtenis, wordt de dag van deze gebeurtenis dan meegerekend in de berekening van de termijn?

Nee, de dag waarop de handeling is voltrokken wordt niet meegeteld.

7 Indien de looptijd van een termijn in dagen is vastgesteld, geldt het aantal dagen dan in kalenderdagen of alleen in werkdagen?

Alle dagen worden meegeteld; alleen indien de termijn op een officiële feestdag verstrijkt, wordt de termijn verlengd tot de eerstvolgende werkdag.

8 En als die termijn in weken, maanden of jaren is vastgesteld?

Wanneer een periode wordt uitgedrukt in maanden of jaren, worden kalendermaanden en -jaren bedoeld.

9 Wanneer verstrijken dergelijke termijnen?

In die gevallen loopt de termijn af op het laatste moment van de dag van de maand die overeenkomt met de oorspronkelijke dag van de maand, of in het geval van een termijn uitgedrukt in jaren, op het laatste moment van de dag van de maand en het daaropvolgende jaar dat overeenkomt met de oorspronkelijke dag van de maand en het jaar, waarbij het niet relevant is dat er maanden zijn met 31 of 28 dagen of dat de berekening de maand februari in een schrikkeljaar omvat.

10 Indien de termijn afloopt op een zaterdag, een zondag, een feestdag of een niet-werkdag, wordt deze dan verlengd tot de volgende werkdag?

Inderdaad.

11 Zijn er omstandigheden waarin termijnen worden verlengd? Wat zijn de voorwaarden voor dergelijke verlengingen?

Verplichte termijnen kunnen niet worden verlengd. De partijen kunnen de rechter echter om verlenging verzoeken indien ze kunnen aantonen dat ze door overmacht de termijn niet hebben gehaald.

12 Welke termijnen gelden voor het instellen van een beroep?

Ten eerste moet onderscheid worden gemaakt tussen lange en korte termijnen.

De lange termijn bedraagt zes maanden vanaf de bekendmaking van de uitspraak. De korte termijn, die begint zodra de uitspraak is bekendgemaakt, bedraagt 30 dagen voor het eerste beroep bij een hof van beroep en 60 dagen voor een beroep met betrekking tot een rechtsvraag aan het hof van cassatie. Verzoekschriften in verband met derdenverzet (*opposizione di terzo revocatoria*) en verzoekschriften om herziening (*revocazione*) moeten worden ingediend binnen 30 dagen na ontdekking van de fraude of de fout waarop het verzoekschrift is gestoeld. Beroep wegens onbevoegdheid moet binnen 30 dagen worden aangetekend.

13 Kunnen rechtbanken termijnen veranderen, met name de termijnen waarbinnen een partij moet verschijnen, of een bijzondere datum vaststellen waarop een partij moet verschijnen?

In het algemeen mag de rechter naar eigen goeddunken termijnen vaststellen binnen een wettelijk vastgestelde periode. De termijnen voor het verschijnen van de partijen echter worden niet bepaald door de rechter, maar zijn van rechtswege vastgesteld. Krachtens artikel 168bis van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering kan de rechter de datum van de eerste hoorzitting met maximaal 45 dagen uitstellen.

14 Indien een partij die verblijft op een plaats waar hij voor een termijnverlenging in aanmerking komt, van een tot hem gerichte beslissing in kennis wordt gesteld op een plaats waar degenen die daar verblijven niet voor een termijnverlenging in aanmerking komen, verliest die partij dan het recht op termijnverlenging?

In Italië is er geen algemene regel voor het toewijzen van een verlenging van de termijnen. In bepaalde gevallen zijn de termijnen wegens natuurrampen opgeschort. Derhalve geldt de verlenging in de regel alleen voor de persoon op wie of het gebied waarop de maatregel of het ministerieel decreet betrekking heeft.

15 Welke sancties staan op de niet-naleving van een termijn?

In geval van de niet-inachtneming van een verplichte termijn komt er een einde aan de bevoegdheid om de desbetreffende handeling te verrichten.

16 Als de termijn is verstreken, welke rechtsmiddelen hebben dan de partijen die deze hebben laten verstrijken, d.w.z. de niet verschenen partijen?

De in gebreke blijvende partijen kunnen de rechter om verlenging van de termijn verzoeken indien ze kunnen aantonen dat ze door overmacht niet in staat zijn om de termijn te houden.

Bijlagen

[Procestermijnen: wetboek van burgerlijke rechtsvordering, artikelen 323–338](#) (72 Kb)

[Procestermijnen: wetboek van burgerlijke rechtsvordering, artikelen 152–155](#) (41 Kb)

Laatste update: 21/12/2023

De verschillende taalversies van deze pagina worden bijgehouden door de betrokken EJM-contactpunten. De informatie wordt vertaald door de diensten van de Europese Commissie. Eventuele aanpassingen zijn daarom mogelijk nog niet verwerkt in de vertalingen. Het EJM en de Commissie aanvaarden geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor informatie of gegevens in dit document of waarnaar in dit document wordt verwezen. Zie de juridische mededeling voor auteursrechtelijke bepalingen van de lidstaat die verantwoordelijk is voor deze pagina.